

Asia: VN/24159/2020

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ympäristökeskus (SYKE) esittää tarkistuksia ehdotetun valtioneuvoston asetuksen pykälään 2 (laitoksen kokonaislämpötehon määrittäminen) ja 3 (Kasvihuonekaasupäästövähennyksen laskenta) seuraavasti.

2 §

Asetusehdotuksessa laitoksen kokonaislämpötehon määrittämiseksi on esitetty rajausta, jolle ei ole kuitenkaan esitetty perusteita liitteen 1 muistiossa. Perusteita ei ole esitetty sille, miksi laitoksen kokonaislämpötehoa laskettaessa voi sulkea pois kiinteiden biopolttoaineiden osalta alle 3 MW ja kaasumaisten biopolttoaineiden osalta alle 0,3 MW yksiköt. Asetusluonnoksessa esitetyt yksiköiden alatehorajat ovat lisäksi laitoksille määritettyihin kokonaislämpötehoihin nähden suhteellisesti ottaen korkeita. Mikäli tarkoituksena on vain pienten toimijoiden poissulkeminen, niin laitoksen todellinen kokonaislämpöteho kuvaisi toimijan kokoa eikä se, minkä kokoisista yksiköistä laitos sattuu koostumaan. Esimerkiksi Energiaviraston päästökauppatietoihin, joissa on määritetty kokonaistehon rajaksi 20 MW, pitää ottaa mukaan ja raportoida kaikki pienetkin yksiköt. SYKE katsoo, että asetukseen ei tulisi sisällyttää yksiköiden alatehorajoja.

3 §

Suomen ympäristökeskus katsoo, että kestävyyskriteereinä tulee tarkastella RED II -direktiivin liitteiden V ja VI sääntöjen lisäksi myös muita kansallisesti asetettuja sääntöjä. RED II -direktiivin kestävyyskriteerit eivät pysty takaamaan sitä, että toiminta olisi kestävää edes kasvihuonekaasupäästöjen näkökulmasta.

Kestävyysskriteerien avulla voidaan varmistaa, että raaka-aine on hankittu sallituilta alueilta ja vaadittu kasvihuonekaasujen laskennallinen päästövähennys saavutetaan. Raaka-aineen alkuperään liittyvät periaatteet ovat hyviä, mutta niiden toteutumiseen liittyy aina jossain määrin tulkinnanvaraisuutta. Siksi on varmistettava, että muu sääntely, mukaan lukien kansainvälisten yritysten oma arvoketjunsä sääntely omaksuu asetukseen kirjatut periaatteet. Suurin haaste on, että kestävyyskriteerit eivät kaikissa tilanteissa varmista sitä, että biopolttoaineiden lisääntyvä käyttö vähentää kokonaisuutena kasvihuonekaasujen päästöjä (Soimakallio & Koponen 2011). Esityksessä ehdotetut RED II -direktiiviin perustuvat kestävyyskriteerit ovat eräänlainen sovellus elinkaariarvioinnista. Elinkaariarviointi on menetelmänä hyvin herkkä siinä käytetyille rajauksille ja oletuksille, joiden merkitys tulisi aina arvioida ja huomioida tulosten tulkinnassa (ISO 14044). Biopolttoaineiden kasvihuonekaasupäästöjen vähennykselle voidaan saada huomattavan erilaisia tuloksia rajoja ja oletuksia muuttamalla.

Kestävyyskriteeristössä edellytetään selvää vähennystä kasvihuonekaasujen päästöissä. Jakeluvuolovelvoite myös rajaa RED II -direktiivin vaatimusten mukaisesti ravinto- ja rehuksveista tuotettavien biopolttoaineiden määrän enintään 7 prosenttiyksikköön. Lisäksi kestävyyskriteeristön laskentamenetelmä suosii jätteiden ja tähteiden käyttämistä raaka-aineena, sillä näille raaka-aineille kasvihuonekaasupäästöjen laskenta alkaa niiden keräilystä. Nämä tekijät yhdessä ehkäisevät osittain biopolttoaineiden tuotantoa sellaisista raaka-aineista, joille kohdennettavat suorat kasvihuonekaasupäästöt olisivat huomattavia fossiilisiin verrokipolttoaineisiin verrattuna.

Ehdotetut kestävyyskriteerit eivät ota huomioon epäsuoria markkinavaikutuksia, joita kilpailu raaka-aineista tai niiden tuotantoon käytettävästä maa-alasta aiheuttaa (Soimakallio & Koponen 2011). Jätteiksi ja tähteiksi luokitelluilla raaka-aineilla saattaa olla muuta taloudellista käyttöä, ja niiden siirtyminen biopolttoaineiden raaka-aineeksi voi tapahtua pitkäikäisempien tuotteiden kustannuksella. On myös mahdollista, että biopolttoaineiden tuotannon lisääminen jätteiksi ja tähteiksi luokitelluista raaka-aineista vähentää kannustimia lisätä resurssitehokkuutta. Tämä osoittaa, että kriteerit eivät yksinään riitä varmistamaan sitä, että biopolttoaineet, bionesteeet ja biomassapolttoaineet vähentävät päästöjä kriteerien mukaisesti.

Kestävyyskriteerien tulee tukea johdonmukaisesti siirtymää kohti hiilidioksidivapaata energiajärjestelmää vaarantamatta muita ympäristönsuojelun tavoitteita. Biomassan käytön kestävyyskriteereissä tulisi siten ottaa huomioon kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi myös vaikutukset hiilinieluihin, luonnon monimuotoisuuteen ja vesipäästöihin.

Soimakallio, S. & Koponen, K., 2011. How to ensure greenhouse gas emission reductions by increasing the use of biofuels? – Suitability of the European Union sustainability criteria. Biomass and Bioenergy, 35(8), pp.3504-3513.

Johtaja

Jyri Seppälä

Kehittämispäällikkö Kimmo Silvo

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet: ryhmäpäällikkö Sampo Soimakallio ja erikoistutkija Jouko Petäjä.

Silvo Kimmo

Suomen ympäristökeskus SYKE - SYKE/KTK